DESCÂNTECE „DE SPARIET” (II)

VASILE S. CÂRDEI

Heilsprüche gegen Schrecken (II)

(*Zusammenfassung*)[*]

In der vorliegenden Nummer unserer Zeitschrift veröffentlichen wir andere Heilsprüche aus der Sammlung medizinischer Folklore des Arztes Vasile S. Cârdei und zwar die gegen Schrecken und Masern.

Die Mappe mit Heilsprüchen gegen Schrecken hat die Inventarnummer 11 253 und enthält 42 Texte. So wie im Falle der Heilsprüche gegen den „bösen Blick”, die in der Nr. 1/2016 der „Analele Bucovinei” erschienen, erwähnt der Verfasser nicht immer den Namen und das Alter der Befragten, oder das Ort, wo er den Text gefunden hat.

Im Vergleich zu den im vorigen Jahrhundert gefundenen Texten haben diese Heilsprüche, die der Verfasser nach 1960 gesammelt hat, eine reduzierte und unvollständige Form. Dies beweist eine Auflösung der rumänischen archaischen Kultur.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: Bukowina, Vasile S. Cârdei, Folklore, Heilsprüche.

Continuăm publicarea colecției de folclor medical realizată de medicul Vasile S. Cârdei, cu descântece pentru unele boli ale copiilor.

Mapa care conține „descântece de spariet” poartă nr. de inv. 11 253 şi numără 42 de texte. Ca şi în cazul descântecelor de deochi, pe care le-am tipărit în numărul 1/2016 al „Analelor Bucovinei”, culegătorul nu menționează constant numele informatorilor, vârsta, locul culegerii.

Tipologic, descântecele „de spariet” din Colecția de folclor medical „Vasile S. Cârdei” – performate în magia terapeutică pentru a vindeca o boală ce afectează mai ales copiii („răul copiilor”) şi pe femeile însărcinate –, pot fi încadrate la descântecele de „ceas rău cu spăriat” sau descântecele „de ceas rău”. Provocată de un „duh rău”, identificat adeseori cu Borza sau, mai rar, cu Samca, numită în Bucovina şi „spurcata”[1], boala se manifestă prin tremurat şi slăbiciune: „Să găsesc pe N., să-l sperii,/ De piept să-l iau,/ Jos să-l dau,/ Spatele să-i sucesc,/ Pieptul să-i

[*] Traducere: Ştefănița-Mihaela Ungureanu.

Analele Bucovinei, **XXIII**, *2* (47), p. 529 – 553, Rădăuți – Bucureşti, 2016

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

bolzăsc,/ Sângele să-i beau, /Puterea să-i iau!" (vezi mai jos, nr. 19). Singurul remediu al bolii, recunoscut în comunitatea tradiţională, era descântecul.

Elena Pascaniuc

Descântece de spariet

1. *Descântec de spariet*

(Se începe cu glas moale şi se continuă cu voce din ce în ce mai tare):

Nouă sparieți,
Opt sparieți,
Şapte sparieți,
Şase sparieți,
Cinci sparieți,
Patru sparieți,
Trei sparieți,
Doi sparieți,
Un spariet,
Nici un spariet.

Cum au pierit cei nouă sparieți, aşa să piară, să răspiară sparietul din cap, din trup, mâni şi picioare.

Fugi, hâdule, sparietule,
Că de nu-i fugi,
Cu grebla te-oi grebla,
Cu mătura te-oi mătura,
Cu furca te-oi arunca!
Şi unde te-oi arunca?
În munți pustii şi văi adânci,
Unde vacă neagră nu rage,
Popă slujbă nu face!
Acolo să locuieşti,
Acolo să vecuieşti.
Acolo te-aşteaptă şapte fete,
Cu mesele-ntinse şi făclii aprinse,
Şapte buți de vin şi-un cap de cal,
Să bei, să te veseleşti,
De [cel] descântat să te despărțeşti!

1 S. Fl. Marian, *Naşterea la români*. Studiu etnografic, ediţie critică de Teofil Teaha, Ioan Şerb, Ioan Ilişiu, Bucureşti, Editura Grai şi Suflet – Cultura Naţională, 1995, p. 23, 30. Boala este descrisă de S. Fl. Marian astfel: „Sub «ceas rău cu spariat» înţeleg românii din Bucovina acea boală care sfarmă pe copiii cei mici în piept şi-i face să tremure şi din cauza căreia copiii slăbesc aşa de tare, de gândeşti că acuşi-acuşi au să moară", p. 242–243.

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Fugi, hâdule, sparietule,
Cu dinți[i] ca grebla,
Cu ochii ca stecla,
Cu barba de buci,
Cu nasul plin de muci!

[*Tehnică*]: Se ia o ulcică cu apă neîncepută (adusă de la fântână, cu condiția ca cel ce o aduce să nu se uite înapoi şi să nu vorbească cu nimeni), în care sunt stinşi nouă cărbuni din plită, după care descântecul se repetă de trei ori (o dată, când se pun cărbunii în ulcică, a doua oară, pe prag şi a treia oară, când bea bolnavul din ulcică), în trei locuri, apoi se udă cu apă părțile bolnave (cap, gât, ochi, nas etc.).

Apa rămasă în ulcică se toarnă pe un par din gard şi se spune: „Cum nu stă apa cu cărbune pe par, aşa să nu şadă boala în bolnav”. (Vicov de Sus)

2. *Descântec de spariet*

Bojî îmbujorată,
Cu ochi[i] beliți,
Cu dinții rânjiți,
Cu mânile crăpăcioase,
Cu picioarele flocoase!
Nu te duce la copil,
Du-te la Marea Neagră,
Pe aceea o înspăimântă
şi pe aceea o înfricoşează.
Că eu cu mătura te-oi mătura
şi cu grebla te-oi grebla
şi în mare te-oi arunca!
Să rămâie [N.] curat şi luminat,
Cum Dumnezeu l-a dat. (Vicov de Sus)

3. *Descântec de speriat*

Maica Domnului şi-a noastră,
În palatul ei din Rai
Iese acuma la fereastră.
Auzí când o chemai.
Uite, pruncul Ionică
De-un duh rău e supărat.
Pune-i paznic pe un înger,
Că e prunc nevinovat.
Maica Domnului şi-a noastră,
În palatul ei din Rai

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Râde acuma la fereastră.
Pruncul când i-l arătai,
Dreapta-ntinse peste dânsul.
Ionică stă ca puiul
Învălit de-a lui aripă.
Nu mai plânge noaptea-n somn,
Duhuri rele fug de el.
Ionică creşte mare şi sănătos şi frumuşel
Şi Maica Domnului cu el. (Arbore)

4. *Descântec de spariet*

[*Tehnică:*] Se pune într-o petică un dup[2] de lână şi un fir de busuioc, se aprinde şi se învârte în jurul capului celui speriat şi se spune:

Şiulică, şiulică,
Nu ț-a ci nimicî.
Di ț-a ci ciava,
Eu te-oi discânta.
Beşâna, beşâna,
La gât îi purta-o.
La țiganu, banu,
Bilici ciocanu.
Ca țiganu drâmba,
cu firita [?] drâmba,
S-o duci acasî,
S-o pui pi masî,
Sî zîci[:] rade-o, măi, tatî!
S-o pui pi-un pom ratezat,
Sî dai di sufletu cui te-o botizat.
Sî nu prinz bani în mânî,
Pân' ce nu prinz pcieli di beşânî.
Apoi, se scuipă de trei ori. (inf. Bodale Ilie, 88 de ani, din Vicov de Sus)

5. *Descântec de spariet*

Borză îmborzurată,
cu gura cascată,
cu barba cât cotu,
cu trupu cât şchiopu!
Tu unde te duci?
Eu mă duc la [N.],
să-l spării, să-l răspării,

2 Dup – s. m. smoc de lână

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

sângele să i-l sug,
carnea să i-o mânânc,
bună de nimica să i-o las.
Tu, borză îmborzurată,
cu gura cascată,
cu barba cât cotu,
cu trupu cât şchiopu!
Tu nu mergi la [N.]
s-o spării, s-o răspării,
sângele să i-l sugi,
carnea să i-o mânânci
şi bună de nimica s-o laşi!
Tu du-te-n cre[i]erii munţilor,
că acolo este o pasăre
cu clonţul de fier,
cu trupul de oţel.
Pe aceea s-o apuci,
carnea să i-o mânânci,
sângele să i-l sugi
şi bună de nimica s-o laşi.
Iar [N.] să rămâie luminată şi curată,
Cum e de la maică-sa lasată. (Vicov de Sus)

6. *Descântec de spariet*
Boză îmbozată,
Boză înspăimântată,
Boză cu ocii boldiţi,
Cu dinţii rânjiţi,
Un' te duci?
Mă duc la [N.],
Să-l spării, să-l răspării,
Sângele să-i beu,
Carnea să-i mânânc.
Boză îmbozată,
Boză înspăimântată,
Boză cu ocii boldiţi,
Cu dinţii rânjiţi,
Nu te duce la [N.],
Du-te la mare,
Este-un clean cu coada-n geamănari,
Pe acela să-l spării, să-l răspării,

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Sângele să-i bei,
Carnea să-i mânânci.
Să rămâie [N.] curat, luminat,
Ca de la Dumnezeu dat,
Ca mama când l-a născut,
Ca Hristos când l-a făcut,
Ca busuiocul în floare,
Ca soarele când rasare,
Ca soarele-n senin,
Ca apa din mir [*sic*!] – amin.
Descântecul de la mine,
Leacul de la Dumnezeu. (inf. Georgescu Eufrozina, 58 de ani, Vicov de Sus)

7. *Descântec de speriat*
Spariet unu am di spariet,
Spariet doi am di spariet,
Spariet trei am di spariet,
Spariet patru am di spariet,
Spariet cinci am di spariet,
Spariet şase am di spariet,
Spariet şapte am di spariet,
Spariet opt am di spariet,
Spariet nouă am di spariet,
Spariet zece am di spariet.
Sparietura, sagitura şi pocitura,
Dacă s-o spariet mâncând,
Dacă s-o spariet jucând,
Dacă s-o spariet dormind,
Eu toate le-oi aduna
Şi pe mare le-oi arunca.
Sufleţălu ista să rămâie curat şi luminat,
Ca argintu strecurat,
Ca Maica Domnului ci l-o lasat. (Burla)

8. *Descântec de spariet*
– Unde mergi tu, trancanind?
– „Merg la [N.], tropaind,
Faţa să i-o îngălbenesc,
Viaţa să i-o scurtesc,
Sângele să-i beau.”
– „Nu te duce,

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Fața nu i-o îngălbeni,
Viața nu i-o scurta,
Sângele nu-i bea.
Du-te în pădure,
Pe copaci te pune,
Du-te în pustii
Şi la oameni să nu vii!" (Vicov [de] Jos)

9. *Descântec de speriat*
Borză îmborzată,
Borză înfocată,
Cu dinții rânjiți,
Cu ochii boldiți!
Nu te boldi, nu te rânji la [N.],
Du-te şi te boldé
Şi te rânjé la mare,
Că-i găsi o mreană
Şi speri-o şi resperi-o.
Bolde-te şi te rânjeşte
Şi fața vesteje-i-o,
Şi cătătura stimoşe[3]-i-o. (Vicov de Jos)

10. *Descântec de spariet*
Cine te-a deochiat de lunea,
Să-i mânânce gâtul funia.
Cine te-a deochiat de marța,
Să-i mănânce gâtul ața
Şi ochii gălbeaza.
Ptioa, ptioa, ptioa! (Calafindeşti)

11. *Descântec de spariet*
[*Tehnică*:] O femeie bătrână ia nouă cărbuni, îi pune într-o sticlă cu apă neîncepută şi cu un băț de mătură şi ață roşie descântă copilul:
Unu te-o spariet, unu te-o despariet,
Doi te-o spariet, doi te-o despariet.
.....
Nouă te-o spariet, nouă te-o despariet.
Să se ducă pe codri şi pe pustie sparietul,
Să rămâi cu disparietul,
Să ramâi curat, luminat,

3 a stimoşi – vb. IV; var. reg. a schimonosi; a urâți.

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Ca de Maica Domnului lasat.
(Cu apa, se spală copilul dimineața şi seara.) (Bălineşti)

12. *De spariet*
Sparia unu,
Sparia doi,
Sparia trei,
Sparia patru,
Sparia cinci,
Sparia şase,
Sparia şapte,
Sparia opt,
Sparia nouă.
Spaima şi sagitatura
Şi pocitura
Şi ochii
Şi roci[i],
Toate le-oi lua
În unghiile,
În degetile,
Toate le-oi lua,
Într-o ghioacă le-oi înfunda,
În Marea Neagră le-oi arunca.
La Marea Neagră
Este o pasăre galbănă.
Acolo ea vecuieşte,
Unde cucoşul negru nu cântă,
Vacă neagră nu se mulge
Şi bou negru nu împunge.
Şi unde plecați,
Nouă voinici ne-nsurați,
Pe nouă cai ne-nvățați?
Ce căutați,
Ce cercetați?
Ceas rău,
Duh rău,
De samă nu băgați
Şi-napoi vă-nturnați.
Copila să rămâie curată, luminată,
Ca Maica Domnului ce-a lăsat-o. (Burla)

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

13. *Descântec de speriat*

Tehnică: se ia o bucăţică de mătură şi o cârpă de cămaşă ciobănească. Se învelesc la un loc, se aprinde la un capăt şi astfel se descântă:

Un speriat,
Doi speriaţi,
.....
Nouă speriaţi,
Nouăzeci şi nouă de speriaţi,
Să scoată spaima de la copil,
Din creştetul capului, din obraz, din ochi,
Din gură, din limbă, de sub limbă,
Din rinichi, de sub rinichi,
Iar copilul să rămână curat
Şi de boală curăţat.
Să nu rămână înspăimântat
Cât un fir de mac,
În patru despicat
Şi în mare aruncat.

Se scuipă în patru părţi, apoi se dă pe faţa copilului cu cârpa respectivă. (Mănăstirea Humorului)

14. *Descântec de spariet*

Se foloseşte apă neîncepută, în care se aruncă trei cărbuni, iar femeia descântă:

Chei[4], boghete,
Chei, rahnete,
Fugi de la [N.]!
De n-oi fugi,
Cu coasa te-oi cosi,
Cu grebla te-oi grebla,
Cu mătura te-oi mătura,
În mare te-oi arunca.
Acolo este un balaur
Cu solzii de aur.
Te-a bea şi te-a mânca,
Nimic din tine n-a rămânea.
[N.] să rămână curat,
Cum Dumnezeu l-a dat.

După terminare[a] descântecului, apa se toarnă pe capul bolnavului, ca să se însănătoşească. (inf. Andrişan Toader, Grăniceşti)

4 a cheri, chei – vb.IV, reg.; cu var. pcieri, pciei; a pieri, a dispărea.

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

15. *Descântec de spariet*
Borticoasă, borticoasă,
Cu chişioarele lucoasă,
Cu ochii boldiți,
Cu dinții rânjiți,
Du-te-n pădure,
Unde câne negru nu gurcheşte[5],
Fatî, cosiță nu-mpleteşte,
Femeie, soare nu zăreşte.
Cu descântecu de la mine
Şi leacu de la Dumnezeu. (Satu Mare)

16. *Descântec de spăriet*
Tehnică: se ia o bucată de suman, în care se înfăşoară busuioc, lână laie, făină de porumb, păianjeni, o bucățică de p[o]tlog de opincă, se aprinde şi se afumă bolnavul de la cap până la picioare, de nouă ori. (inf. Aga Catrina, Putna)

17. *Descântec de spariet*
De s-a spariet cu una, eu îl descânt cu două,
De s-a spariet cu două, eu îl descânt cu trei,
De s-a spariet cu trei, eu îl descânt cu patru,
De s-a spariet cu patru, eu îl descânt cu cinci,
De s-a spariet cu cinci, eu îl descânt cu şase,
De s-a spariet cu şase, eu îl descânt cu şapte,
De s-a spariet cu şapte, eu îl descânt cu opt,
De s-a spariet cu opt, eu îl descânt cu nouă.
Ieşi, sparietule, din acest om,
Că cu sulița te-oi înțapa,
Cu cuțitu te-oi taia,
Şi cu mătura te-oi matura,
Şi în Marea Neagră te-oi arunca.
Omu să rămâie curat şi luminat,
Cum îi de la maică-sa dat. (Marginea)

18. *Descântec de spariet*
Amin, amin, diamin,
Adoarme ca pământu!
Fata pădurii,
Undi ti duci tu?

5 (nu) gurcheşte – (nu) latră

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Mă duc la [N.]
S-o spări, s-o răspări,
Să-l struşăsc,
Să-l sucesc.
Nu ti duci tu la [N.]!
Să ramâie curat, luminat,
Ca argintu strecurat,
Ca maica lui ce l-a născut,
Ca Dumnezeu ce l-a făcut.

19. *Descântec de speriat*
Ho, borză îmborzată,
Cu gura căscată!
Unde mergi aşa-nfocată?
Mă duc pe cale, pe cărare,
Pe drumul cel mare,
Să găsesc pe [N.], să-l sperii,
De piept să-l iau,
Jos să-l dau,
Spatele să-i sucesc,
Pieptul să-i bolzăsc[6]
Sângele să-i beau,
Puterea să-i iau!
Da' nu merge la [N.],
Du-te la Marea Neagră,
Că acolo este o mreană,
Pe aceea o sperie,
Sângele i-l bea,
Puterea îi ia.
Şi [N.] va rămânea
Curat şi luminat,
Cum Dumnezeu l-a dat,
Maica Domnului l-a luminat.
Material folosit: usturoi pisat, trei crenguțe de mătură.
Cu acelea le-ai măturat / Şi tu ai rămas curat. (Horodnic de Jos)

20. *Descântec de speriat*
Borză-mborzurată,
Cu gura căscată,
Cu barba cât cotu,

6 bolzăsc – vb., reg.; variantă locală, contrasă de la vb. a (se) bolnagi, bolnagesc; a (se) îmbolnăvi.

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Cu trupu cât şchiopu,
Tu unde te duci?
– „Eu mă duc la [N.],
Să-l sperii, să-l răsperii,
Sângele să i-l sug,
Carnea să i-o mănânc,
Bună de nimica s-o [*sic*!] las.
Tu, borză-mborzurată,
Cu gura căscată,
Cu barba cât cotu,
Cu trupu cât şchiopu!
Tu nu merge la [N.],
S-o spării, s-o răspării,
Sângele să i-l sugi,
Carnea să i-o mănânci
Şi bună de nimica s-o laşi!
Tu du-te-n creierii munţilor,
Că acolo este o pasăre,
Cu clonţul de fier,
Cu trupul de oţel.
Pe aceea s-o apuci,
Carnea să i-o mănânci,
Sângele să i-l sugi
Şi bună de nimica s-o laşi.
Iar [N.] să rămâie luminată şi curată,
Cum e de la maică-sa lăsată.
Material folosit: usturoi pisat, trei crenguţe de mătură. (Horodnic)

21. *Descântec de speriat*

Tehnică: Se ia un cuţit, care se poartă de trei ori deasupra capului bolnavului, a trunchiului şi picioarelor, apoi se pune lângă copil, cu o mătură alături, şi aşa doarme până dimineaţa.

Dacă-i spariet [N.] de 11 sparieţi,
Să rămâie 10 sparieţi.
Dacă-i spariet [N.] de zece sparieţi,
Să rămâie nouă sparieţi.
……..
Dacă-i spariet [N.] de doi sparieţi,
Să rămâie un spariet.
Dacă îi spariet [N.] de un spariet,
Să nu rămâie niciun spariet.

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Descântecul de la mine
Şi leacul de la Dumnezeu – amin. (Horodnic)

22. *Descântec pentru speriat*
S-o sânicat, s-o mânicat
[N.] de la casa lui,
De la masa lui,
Hrănit, curat şi luminat,
Când pe dânsul l-a întâmpinat
O borză îmborzată,
Borză înfierbântată,
Cu ochii boldiți,
Cu dinții rânjiți,
Cu nasul cât cotul,
Cu barba cât ştiopu,
Să vie să-l înfricoşeze,
Să-l înspăimânteze,
În rea boală să-l bage,
Carnea să-i mânânce,
Sângele să-i bea,
Zi de moarte să-i pună.
Tu, Borză îmborzată,
Borză înfierbântată,
De la [N.] să te duci
În dealul garaleului,
Căci acolo sunt copii de zmeoaică.
[Pe] aceia sperie-i,
[Pe] aceia în rea boală bagă-i.
Carnea să le mânânci,
Sângele să le bea,
Zi de moarte să le pună.
[N.] să rămână curat şi luminat,
Ca Dumnezeu când l-a făcut,
Ca maica când l-a născut.
Amin ca soarele-n senin.
De la mine descântecul,
De la Dumnezeu sfântu, leacul.
Tehnică: se descântă bolnavul de trei ori cu un fir de busuioc care, apoi, se pune sub pernă. (inf. Sfichi Minodora, Voitinel)

23. *Descântec de spariet*
Pe vale, pe carare, pe drumul cel mare,

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Pe nimeni nu vedea, pe nimeni n-auzea,
Numai pe [N.] suspinând sau vuirând.
Nu te suspina, nu te vuiera,
Du-te-n marea cea mare,
Că acolo este un peşte mare,
Vadu ia, sângele bea.
Vorbele de la mine şi leacul de la Dumnezeu. (inf. Hura Maria, Voitinel)

24. *Descântec de spariet*

Se iau trei crenguțe de mătură, care se rotesc deasupra celui bolnav şi se recită: Boajă bujorată,
Boajă înfiorată,
Boajă cu dinți rânjiți,
Boajă cu ochi stecliți,
Unde mergi?
– „Merg la [N.],
Cu frica să-l înfric,
Rău să-i pun în spate,
Sângele să-i beau,
Puterea să-i iau,
Ciolanele să-i râşnesc,
Fața să-i îngălbenesc.”
Boajă bujorată,
Boajă înfiorată,
Boajă cu dinți rânjiți,
Boajă cu ochi stecliți,
Mergi în mare,
Că acolo este o mreană,
Pe aceea s-o înfrici,
Rău să-i pui în spate,
Sângele să-i bei,
Puterile să-i iei,
Ciolanele sî-i râşneşti,
Fața să-i îngălbeneşti.
[N.] să rămână
Ca soarele senin,
Ca maica ce-a făcut-o,
Amin! (inf. Iusescu Calina, Frătăuții Vechi)

25. *Descântec de spariet, de pocit*

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Se ia o cană cu apă neînceputǎ şi nu se vorbeşte pe drum. Cu un cuțit, se ia câte un cărbune din foc, se aruncă peste cap în cana cu apă şi se spune pentru fiecare [de la unu la nouă]:

„Aista-i pocit! / al doilea este de spăriet, / al treilea este de deochiet, / al patrulea este de mirare, / al cincilea este de strigare, / al şaselea este de lungoare, / al şaptelea este de pocitanie, / al optulea este de strigat, / al nouălea este de scapat de boli!

Apoi, cuțitul se bagă în foc până se înroşeşte, se scoate şi se fac nouă cruci, spunându-se: „toți balaurii, toți şerpii, toate lighioanele să ieie boala de la [N.], care este spăriet ori pocit şi s-o ducă prin codri, unde cucoşul nu cântă şi omul nu locuieşte şi acolo să locuiască boala, şi pe N. să-l lase curat, luminat, ca de Dumnezeu dat.

26. *Descântec de spariet*

– „Săgeată însăgetată,
Cu foc îmbracată,
Uni mergi?”
–„Ma duc sî aprind câmpurile
Şî sî ard fânurile!”
– Nu ti duci sî aprinz câmpurili,
Cî pi Ghiorghi nouă l-o spariet,
Opt l-o dispariet.
Opt l-o spariet,
Şepti l-o dispariet.
Şepti l-o spariet,
Şesî l-o dispariet.
Şesî l-o spariet,
Cinci l-o dispariet.
Cinci l-o spariet,
Patru l-o dispariet.
Patru l-o spariet,
Trii l-o dispariet.
Trii l-o spariet,
Doi l-o dispariet.
Doi l-o spariet,
Unu l-o dispariet.
Unu l-o spariet,
Ieşî, spaimă-nspaimântată
Din cap, din tăti ciolanili,
Din tăti închiiturili,
Sî ramâi Ghiorghi curat, luminat,

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Cum Maica Domnului l-o dat.
Ieşî, spaimă-nspaimântată
De la Ghiorghi,
Şî du-ti prin munți,
Prin pustietăți,
Pi uni mâțîli nu miaunî,
Cucoşu nu cântî.
Acolo sî traieşti
Şi acolo sî viacuieşti.
(Se aruncă nouă cărbuni în apă şi se numără invers, de la nouă la unu).
S-o stâns carbunii,
Ş-o ramas ca un cir di mac,
În patru dischicat.
Sî chieri cum chieri roua la soari
Şî stochitu din carari.
Cuvintili di la mini
Şî leacu de la Maica Domnului.

27. *Descântec de sclintit*
Vine moşu de la deal
Pe botă sprijinind,
În cârjă trăgând.
Mâna s-a uns,
Cârja s-a rupt
Bota o plesnit
Şî mâna s-o lecuit.
(Se descântă în timp ce se face masaj cu unt de oaie.)

28. *Descântec de speriat*
Nu zgâria, nu urla, nu sparia,
Du-te-n pădurea neagră, [unde]
Cânii nu bat,
Cucoşii nu cântă,
Ai masa-ntinsă,
Făclie aprinsă,
Linguri zugrăvite,
Pahare umplute.
Bea, mănâncă şi petrece,
Şi pe Ileana o lasă
Curată şi luminată,
Ca Maica Domnului,

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Ce-a lasat-o din razele soarelui. (inf. Rotaru Natalia, Dolheştii Mici)

[Tehnică:] se descântă de trei ori, cu trei căţei de usturoi descântaţi prin înţepare cu acul.

29. *Descântec de spariet*
Ho, borză poneagră,
Ce-ai venit aşa înfocată?
De-ai venit pe pădure,
Pădurea ai dărâmat-o.
De-ai venit pe apă,
Apa ai săcat-o.
Pe [N.] de cap l-ai îmbatat,
Ochii i-ai împaienjenit.
Leacul e de la Dumnezeu,
Descântecul de la mine,
De cum l-am auzit şi eu.
Din spate, din mâini, din picioare,
Din 99 de închiituri.
Pcei şi răspcei,
De pe capul lui [N.] să răspcei,
El să rămâie luminat, curat,
Ca de la Dumnezeu lăsat.
Leacul de la Dumnezeu
Descântecul de mine,
După cum l-am auzit şi eu.
Pcei, pcei şi răspcei,
De pe capul lui N. să te iei,
N. să rămâie curat,
Ca de la Maica Domnului lăsat. (inf. Macovei Aurelia, Gura Humorului)

30. *Descântec de spariet*
Măi baiete, măi baiete,
Mă-ta te-a făcut,
Popa te-a botezat,
Paharel în mână alb ţi-a dat
Să te apere de nouă sparieţi,
De opt sparieţi,
De şapte sparieţi,
De şase sparieţi,
De cinci sparieţi,
De patru sparieţi,

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

De trei sparieți,
De doi sparieți,
De un spariet.
Rămâi curat şi luminat,
Cum Dumnezeu te-a lăsat.
Şi Maica Domnului şi Iisus Hristos
Să-ți fie de folos. (inf. Hopulele Victoria, 68 de ani, Cacica)

31. *Descântec de spariet*
S-o sânecat,
S-o mânecat,
Pe cale,
Pe carare,
Pe drumul cel mare
Merge Boarza-nborzată,
Cu gura cascată,
Cu ochii boldiți,
Cu dinții rânjiți.
– „Unde mergi tu Boarză-nborzată,
Cu gura căscată?"
– Mă duc la [N.]
S-o sar, s-o răsar,
S-o spării, s-o răspării,
Fața să-i îngălbenesc,
Ochii să-i împainjenesc,
Vinele să-i scurtez,
Zilele să-i împuținez."
– „ Nu te duce la [N.],
Boarză-mborzată,
Cu gura căscată.
Du-te la mare,
C-acolo este o mreană galbănă,
Cu coada geamănă,
S-o spării, s-o răspării,
Fața-i îngălbenește,
Ochii-i paienjenește,
Zilele-i scurtează,
Anii-i împuținează.
Pe N. las-o curată şi luminată,
Cum e de la Dumnezeu dată.

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Tehnică: se recită de trei ori, învârtindu-se (...?) în jurul capului. (Vicov de Jos)

32. *Descântec de speriet*
Borză îmborzată,
Borză înşeurată,
Cu ochii înholbați,
Cu dinții rânjiți,
Nu veni la Ileana şi-o sparie,
Fața nu-i îngălbeni,
Ceas de moarte nu-i găsi.
Du-te la mreana
Codîngeamînă[7]
Ş-o spărie, ş-o răspărie,
Fața să-i îngălbeneşti,
Ochii să-i împainjeneşti,
Ceas de moarte să-i găseşti.
Ileana să rămâie curată, luminată,
Ca un fir de mac
În mare aruncat. (inf. Pîrghie Valeria, 52 de ani, Vicov de Jos)

33. *Descântec de speriat*
Borză îmborzată,
Borză înfocată,
Cu ochii holbați,
Cu dinții rânjiți,
Unde te duci?
Mă duc la [N.]
S-o sparii, s-o dispării,
Sângele să-i beau,
Carnea să-i mănânc,
Fața să i-o stric.
Nu te duce la [N.],
Du-te la marea mare,
Că acolo este mreană,
Cu coada geamănă,
Şi pe aceea spări-o şi dispări-o,
Sângele-i bei,
Carnea vesteje-i,

7 Cuvânt compus, din „coada în geamănă”.

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Trupu-ngălbene-i.
Pe [N.] las-o
Luminată şi curată,
Cum mă-sa a născut-o
Şi Dumnezeu a făcut-o. (inf. Ţugui Maria, 60 de ani, Vicov de Jos)

34. *Descântec de spariet*
S-o mânecat, s-o mânecat Vasile
De la masa lui, de la casa lui,
Gras, frumos, sănătos.
Când a fost la margine de cărare,
Înainte i-a[u] ieşit
Pocitor şi pocitoare,
Moroi şi moroaică
Ceas rău şi cesoaică.
Nime în lume nu-l vedea,
Nime în lume nu-l ajungea,
Numai Maica Domnului, din poarta cerului:
– „Ce, Vasile, te căineşti, ce te mişeleşti?”
–„Bine, Maica Domnului, că mă-ntrebi!”
M-am pornit de la casa mea,
De la masa mea,
Gras, frumos, sănătos.
Când am fost la margine de carare,
Înainte mi-a ieşit
Pocitor şi pocitoare,
Moroi şi moroaică,
Ceas rău şi cesoaică.”
Maica Domnului i-a zis:
Borză îmborzâtă,
Cu ochii boldiţi,
Cu dinţii rânjiţi,
Cu barba cât cotul,
Cu trupul cât stiopul,
Unde te duci
Iute ca vântul,
Tare ca gândul,
Roua scuturând, iarba clătinând?
Tu la Vasile nu te duce,
Că te-a bate sfânta iară.
Du-te [la] Marea Neagră,

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Că este o mreană galbănă
Cu coada geamănă,
Pe aceea spari-o, răspari-o
Şi-n rea boală o bagă,
Zilele scurtează,
Carnea împuținează,
Sângele bea-i,
Sănătatea ia-i,
Dar Vasile să rămâie curat
Şi luminat, ca aurul strecurat. (Vicov de Jos)

35. *Descântec de spăriet*

Se iau trei fire de mătură care nu se mai foloseşte şi se poartă pe deasupra copilului bolnav (dacă copilul este acolo), iar dacă copilul nu este de față, se descântă în apă adusă proaspătă de la fântână, în care se introduc şi se scot firele de mătură, zicând:

Borză îmborzată,
Borză înfocată,
Cu ochii boldiți,
Cu dinții rânjiți,
Cu ochii ca stecla,
Cu dinții ca grebla,
Undi ti duci?
Mă duc la N.,
Sângele să-i beu,
Carnea să-i mânânc,
Cias di moarti să-i las.
Nu ti duci la N.,
Du-te la marea mării,
Că acolo este o mreană
Cu coada geamănî,
Sângele să-i bei,
Carnea să-i mânânci,
Cias de moarte să-i laş.
Pi N. să-l laş curat
Şi luminat,
Ca maica ce l-o facut,
Ca Dumnezeu ce l-o nascut.
Amin,
Ca soarele în sanin.

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Dacă copilul nu este de față, se descântă apa cu care se spală acaasă copilul şi apoi i se dă să bea de trei ori, dar să nu fie cu fața spre soare, iar cele trei crenguțe de mătură se pun sub perna pe care doarme. (inf. Calancea Glicheria, 72 de ani, Vicov de Jos)

36. *Descântec de speriat*
Amin, amin,
Cozmea de amin,
Adormoca pădurii,
Unde te duci,
Cu ochii boldiți,
Cu dinții rânjiți?
Mă duc la N.
Să-l stârnesc,
Să-l îngrozesc,
Să-l țâp, să-l spării.
Întoarce-te înapoi,
Haită de câine,
La N. nu te duce,
Du-te în codrii bodrii,
În codre putregăite,
Acolo țâpă,
Acolo plânge,
Acolo sperie,
Acolo resperie.
Tu la N. să nu rămâi,
Cât un fir de mac
În vânt vânturat.
Aceluia [N.]
Să-i fie de leac. (Vicov de Jos)

37. *Descântec pentru boala cea rea şi sperietură*
Tehnică: Se ia o strachină curată, în care se pune apă curată şi busuioc sau un cuțit. Se descântă cu unul din cele două descântece şi se aruncă apoi apa peste hotar. Busuiocul pentru descântat se strânge de Ziua Crucii, dimineața, înainte de răsăritul soarelui, spunând:
Eu te iau de aicea
Şi de ce boală oi avea,
De acela leac să hii!
Cel bolnav de boala cea rea sau spăriet se descântă cu busuiocul sau cuțitul muiat în apă, astfel:

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Borză îmborzată,
Borză înşeurată,
Un te duci aşa-nfocată,
Cu gura căscată,
Cu limba spânzurată,
Cu ochii boldiți,
Cu dinții rânjiți,
Cu picioare rapanoasă,
Cu mînile flocoasă?
Mă duc la N.,
Sângele să-i beu,
Puterea să-i ieu,
Ochii să-i păienjenesc,
Fața să-i vestejesc,
Inima să-i mânânc!
Nu te duce la N.,
Sângele nu-i bea,
Puterea nu-i lua,
Ochii nu-i paienjeni,
Fața nu-i vesteji,
Inima nu-i mânca,
Ceas de moarte nu-i da!
Du-te pe butuci,
Pe răzbutuci,
Pe codri,
Pe răscodri,
Pe frunza fagului,
Pe cetina bradului,
Acolo-i găsi un holotău,
Acolo-i găsi leacul tău,
Acolo-i bea,
Acolo-i mânca,
Acolo-i junghia,
Acolo-i săgeta,
Cutare ... să rămâie curat, luminat,
Cum de Dumnezău îi dat
Şi de Maica Domnului lăsat.

Se mai poate descânta astfel:

Samcă cu samcoi,

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Moroi cu moroi,
Ieşi de la cutare
Din inimă,
De sub inimă,
Din plămâni,
De sub plămâni,
Din rărunchi,
De sub rărunchi,
Din toate mădularele,
Din toate încheieturile.
Şi te du unde cucoş negru nu cântă
Şi unde vacă neagră nu rage.
Acolo-i bea,
Acolo-i mânca,
Acolo-i junghia,
Acolo-i săgeta.
Cutare ... să rămâie curat, luminat,
Cum de Dumnezeu îi dat
Şi de Maica Domnului lăsat! (Bilca)

38. *Descântec de speriat*
Boj㠎mbojată,
Boj㠎nşearbântată,
Cu ochii zgâiți,
Cu dinții rânjiți,
Cu barba cât cotul,
Cu trupul cât şiotul,
Unde te duci?
Mă duc la [N.],
Tare s-o spării,
Şi s-o nohodesc,
De moarte s-o prigătesc.
Boj㠎mbojată,
Boj㠎nşearbântată,
Cu ochii zgâiți,
Cu dinții rânjiți,
Cu barba cât cotul,
Cu trupu cât şiotul,
Nu te duce la [N.]
S-o sparie,
S-o nohode,

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Şi de moarte o prigate.
Du-te mai bine la Marea Roşie,
Unde este o mreană roşie
Şi-i sparie-o,
Şi-i nohodi-o,
Şi de moarte-i prigati-o.
Iar [N.] să rămâie curată,
Luminată şi frumoasă
Ca apa şi ca soarele dimineaţa.
Boala să nu ramâie
Ca un fir de mac,
În nouă dispicat,
În mare aruncat.
Să fie de leac. (Bilca)

39. *Descântec de speriat*
Unu spărie, doi dispărie,
Doi spărie, trei dispărie,
Patru spărie, cinci dispărie,
Cinci spărie, şase dispărie,
Şase spărie, şapte dispărie,
Şapte spărie, opt dispărie,
Opt spărie, nouă dispărie,
Nouă spărie, zece dispărie.
Se descântă la fel, cu apă şi cărbuni. (Arbore)

40. *Descântec de spăriet*
Iese din pădure o borză neagră,
Cu ochii ca sfecla,
Cu dinţii ca grebla.
De te-ai spăriet cu una,
Eu te-oi despăria cu două,
De te-ai spăriet cu două,
Eu te-oi despăria cu trei,
.....
De te-ai spăriet cu nouă,
Eu te-oi despăria cu nouăzeci şi nouă,
Cu mâinile mele amândouă.
Să rămâi luminat, curat,
Ca de la Maica Domnului lasat. (inf. Bădăluţă Ana, Todireşti)

41. *Descântec de spaimă*

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)

Vrăjitoarea ia copilul bolnav în braţe şi iese afară noaptea, la orele 12 şi cu trei bucăţi de pâine. Merge în faţa casei, face o cruce şi aruncă o bucată de pâine peste casă, drept în faţă, mai face o cruce şi aruncă a doua bucată de pâine peste casă, în dreapta, şi la fel, cu a treia bucată de pâine, spre stânga. După ce a terminat, spune:

Bună sara, sfântă şi cinstită mama pădurii,
Eu ti cinstesc pi tini cu pâne şi cu sare,
Tu dă-i băiatului meu somnul tău cel dulce. (Vatra Moldoviţei)

42. *Descântec pentru copil speriat*

Se ia puţină mătură părăsită şi se înveleşte cu o bucată de cămaşă ciobănească. Acestea, legate la un loc, formează un şomotoc. Apoi se aprinde la un capăt, după care se înconjoară copilul spunând: un speriat, doi speriaţi, trei speriaţi, ... nouă speriaţi, 99 de speriaţi să scoată spaima de la X, din creştetul capului, din faţa obrazului, din zvârcu nasului, din gură, din limbă şi de sub limbă, din inimă şi de sub inimă şi X să rămână curat şi luminat, să nu rămână înspăimântat nici cât un fir de mac, în patru despicat şi în mare aruncat. Apoi se stinge şomotocul şi se trece cu dânsul pe faţa şi mâinile copilului. (Mănăstirea Humorului)

BDD-A32826 © 2016 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.169 (2026-11-07 03:01:17 UTC)